

Oponentní recenze – ČVUT FA, letní semestr 2018/2019

Diplomní projekt: Paměť národa, Lannova

Autorka: Tina Peterková

Vedoucí ateliéru: MgA. Ondřej Císler, PhD.

Tina Peterková se ve své diplomní práci rozhodla zpracovat téma veřejné instituce Paměti národa na exponované parcele Dvořákova nábřeží. Složitě místo navazuje na předpolí Štefánikova mostu. Motivujícím vzorem pro urbanistické řešení je nerealizovaná historická stopa soutěžního návrhu architekta Josefa Fanty na zástavbu této lokality ministerskými budovami, z nichž se postavilo pouze Ministerstvo průmyslu a obchodu. Diplomantka interpretuje Fantovo řešení soudobými urbanistickými a architektonickými nástroji s cílem vytvořit živé kamenné náměstí, ze kterého se do nové budovy vstupuje. Využívá prozatím nerealizovaný návrh Evy Jiříčné na dostavbu Novomlýnské a spolu se svým domem přispívá k důstojnému ukončení Revoluční třídy. Korekce, která ruší dopravní brýle nájezdu u proluky Novomlýnská a převedení dopravy z „Husákova ticha“ na povrch, jsou premisou k definici stavebního pozemku pro důležitou instituci, jejíž potřeba v současnosti nabývá na aktuálnosti. Diplomantka v ní sdružuje tři hlavní provozy – Ústav pro studium totalitních režimů, Archiv bezpečnostních složek a Muzeum pro projekt Post Bellum. Tyto hlavní provozy doplňuje veřejnými funkcemi - od přednáškových a seminárních prostor, až po prodejnu literatury a dvě kavárny. Veřejnosti volně přístupné provozy v přízemí umožní stavbě fungovat i bez potřeby návštěvy archivu a muzea, čímž autorka zakládá dobré podmínky pro zapojení domu do městského života.

Orientace objektu je, oproti k řece orientovanému Fantovu ministerstvu, jednoznačně V-Z směrem s tím, že do objektu se vstupuje ze západní strany z náměstí a z východní strany z Parku Lannova. Analogií této situace může být orientace budovy Právnické fakulty od Jana Kotěry. Vztah směrem k nábřeží je sice omezen servisním zázemím kavárny a bufetu, avšak tyto provozy jsou orientovány „přes roh“ a nábřežní parter oživí dostatečně. Směrem do ulice Lannova je situováno knihkupectví, které umožňuje další neformální vstup do budovy, a které přispěje k oživení Lannovy ulice.

Provozní rozdělení objektu jednoznačně formuje sochařsky komponovanou hmotu domu s tím, že výsledná figura dvou věží je spojena nízkou třípodlažní hmotou, ve které je situován konferenční sál a nad ním archiv bezpečnostních složek. Uzavřenost samotného archivu limituje přísun světla do hlavního sálu a dalších prostor v přízemí budovy, deficit světla částečně kompenzuje atrium s horním osvětlením. Atrium je cirkulačním prostorem a skvělým orientačním prvkem v hluboké dispozici interiéru. Některé přilehlé prostory jej však málo využívají, např. ve 2.NP je na západní straně sklad židlí, který tak dostatečně nevyužije

jeho potenciál. Některé přilehlé komunikace jsou v tomto podlaží naddimenzované a postrádající přirozené světlo. Myšlenka otevření archivu bezpečnostních složek směrem do atria by byla zajímavá v případě, že by se zde pohybovali lidé, např. badatelé nebo návštěvníci. Problematikou tohoto otevření může být požární bezpečnost archivu. Je otázka, zda by analogické propojení archivu s interiérem mohlo proběhnout ve vztahu k západní věži. Mohl by návštěvník Muzea Paměti národa nahlédnout do prostoru archivu a tím archiv v určité míře zahrnout do muzeální expozice?

Obecně lze dispoziční a provozní řešení autora pochválit, je však otázkou, jestli je striktní symetrický pěti trakt tolik výhodným, nebo spíše limitujícím principem, zejména pro společné a komunikační prostory. Tam se dispozice projevuje vysokým procentem ploch komunikací, které může zpochybnit její hospodárnost.

Hmotové řešení, byť velmi vydařené, vzbuzuje otázky o opodstatnění prázdného prostoru mezi věžemi v tak exponované a lukrativní lokalitě. Dramatická figura domu však na svou podporu produkuje dva vedlejší efekty, které mohou kompozici opodstatnit. Prvním je zarámovaný průhled na Novomlýnskou věž a středověkou Petruskou čtvrť z protějšího břehu a z Letenských sadů, druhým je jasné vymezení domu k Parku Lannova. Dům zřetelně konstatuje, že přináleží k parku, který již nesmí být dále zastavován. Tuto kvalitu návrhu velmi oceňuji. Ve srovnání s okolními ministerskými paláci působí dům svojí velikostí adekvátně, nikoliv předimenzovaně.

K zamýšlení vybízí architektonické řešení fasád, které je založené na racionálním propsání subtilního železo-betonového skeletu do průčelí. Sloupy a horizontální desky tak domu přidávají kresbu, modul a měřítko. Propsání ramp muzeální expozice v západním průčelí způsobí na fasádě jemnou dynamiku, kterou autorka opakuje ve tvarování střech světlíků, v červené stužce nad prosklením parteru a ve střeše nad administrativní částí. Je skvělé, že tyto prvky jsou opakovaně použité v exteriérech i v interiérech a stává se z nich charakteristický znak domu. V některých partiích, jako např. v parteru působí formálně. Současnost či nadčasovost domu bude přímo závislá na kvalitě detailu a použitých materiálech, které jsou v diplomní práci řešeny náznakem.

I přes výše uvedené kritické poznámky je třeba diplomantku ocenit za poctivě vyřešený, důstojný a krásný dům, který navozuje otázky o identitě předmětné lokality a jejím potenciálu, o výrazu a charakteru tolik potřebné instituce jakou je Paměť národa. Jsem přesvědčen, že našla správnou odpověď.

Gratuluji Tině Peterkové k podnětnému diplomnímu projektu a navrhuji její práci k obhajobě. Hodnotím ji známkou B.

Témata k diskusi a otázky:

- *Programová náplň muzea, pohyb návštěvníka muzeem, kulminace expozice a úvaha nad možnostmi vývoje projektu Paměti národa do budoucna, nikoliv jen jako záznamníku minulosti.*
- *Urbanistické vazby na okolí včetně vysvětlení polohy domu ve vztahu k Fantovi, k nábřeží, k parku. Schématická podoba parteru a náměstí směrem k Revoluční třídě vybízí k otázce návaznosti na stávající výškové vazby na předmostí.*
- *Střešní terasa mezi věžemi – materiál, využití, odvodnění, další potenciál.*

V Praze 7.6.2019

Pavel Nasadil

Pavel Nasadil
Pavel Nasadil